

Qachinke Manni Wodho

Leveled

Sidaamu Afoo

Kuni irkisaanchu maxaafi 'USAID'inni afi'nonni woxu irkonni
'Save the Children'i, Rosu Ministerenna Wodiidi Daga
Dagoominna Manni Qoqqowu Mangiste Rosu Biiro mittimmate
sumiimmenni qixxaawe attamamino.

2009 M.D

The CC By license lets others distribute, adjust, and build upon this work, for free or commercially, as long as credit is given to the original creation. However, any changes from the original must be indicated.

For more info please refer: <https://creativecommons.org/licenses/>

Qachinke Manni Wodho

Kifile 3

Lamala 5

Qaagiishsha

Aante shiqqino niwaawe (dhagge) illachishshannohu nabbawate huwato aanaati. Niwaawete albaanninna gedensaanni noo xa'mo dawartannota xawisatenni niwaawete mereero shiimare taxxi yitanni nabbabbinore xaphi assidhanno gede kaayyo uiyyensa. Rosaano niwaawe nabbawate albaanni konni albaanni affinore kultanno gede xa'matenni jawaachishshensa. Konni garinni rosaanonna niwaawe nabbawate hasatto kakkayissinihu gedensaanni niwaawe nabbawa hananfona. Rosaano irkissinanni baali, xa'muwa dawarate rosaano baala beeqqa assitanno gede jawaachishshensa. Uytanno dawarono haadhinanni taashshi'ri-tumo uiyyensa.

Nabbawate Albiidi Xa'mo

1. Aaniidi qoolira noo misile maricho leellishshannohe?
2. Mannu kaa'lamate wodhanno wodho hiittoote?
3. Ki'ne qachira mannu dee e"e loosi'ranno?

Qarrammoha Kaa'late Wodho

Mannu qachi qachisira addi addita galanno wodho afi'rino. Ninke qachi manmirano duucha faayya faayya wodho noonsa. Hakkuri mereerinni mitte addinta baxissanno wodhonsa qarrammo manna kaa'late wodhooti.

Tenne wodhonsa garinni qachinke
manni mimmitu ledo kaa'lame
hee'ranno. Qachinkera meya labbaahu
dancha wodhonni hee'ranno.
Dhiwaminoha kaa'lannoti wodho
noonsa. Buximatenni hudi'rihanna
kalliha kaa'lannotino wodho noonsa.

Tenne kaa'lamate wodhora mitte
meentu wodhino wodho no. Kuni
meenti kaa'lo assate manna dibadanno.
Ilaweelo manchono ikkito iltuta
wodhonsa garinni hixamanye kaa'lanno.
Lawishshahu gedera mitte mancho
ilturo sooraho diqarrantanno.

Dunguure qachinke manchootि.
Dunguure iltunkunni boodere taxxi
yitino. Xa isinni ilaanchimma gudate
marte no. Dunguure qachu meenti
wodhonsa garinni soore fushshanni
no. Woleho assannohunni roore
Dunguurerera baxxitino kaa'lo assinose.
Konninni kainohunni Dunguure lowo
geeshsha hagiidhitino.

Dunguure miniidose lowo geeshsha
hawaaxaamete. Ariise Gamburi barrinni
anga hiiqi're gate loosi'ra didandiino.
Konni daafira gatu shotanni ha'rino.
Bashsho gatensa tunsiissino weese
techo shaalte ba'e mitte mitte xerri
xerri yite leeltanno.

Lalu ceanosino gooffe mitte addera dagge gawa'litino. Togoo qarri giddo heedheeti Dunguure sayikki qaaqqose iltinohu.

Ise iltara albaanni meentu wodhonsa garinni sooraho ikkannore gamba assino. Qachu meenti mitu buuro shiqishi. Mitu bu'la shiqishi. Mitu waasa shiqishi. Meentuno ama amanti bado bado ga'ne lamu agani geeshsha soorise. Iseno soorante misse fultu.

Deete Wodho

Ninke qachi manni egennaminoti wole wodho deete wodhooti. Tini deeno mannu bado bado ha'ranni looso kaa'lammara wodhinote. Duucha dee mereerinni ninke qachira jawaatte egennantinoti lame dee no. Lamenti dee mitte mittenti onte onte mancho afidhinote.

Mitte dee su'mi, "Tuseoo Dee" yine woshshinannite. Tuseoo dee giddo noori Tuseeti, Tummichaati, Booraati, Bolkaatinna Furgeessaati. Tuseoo dee umikki doycho hanaffinohu Tusera weese shuqunatenniiti. Tuse balaxisiissinohuno insa giddo bayiriidiha ikkinohuraati. Layinkimeeshshu badora Tummichira dubbino gate shoqolte goyire wixxusi.

Mitto barra ontunku mereeroho fooliishshidhe hossu. Fooliishshidhe hossu barra annu annunku dilgonsara hadhe hossu. Hakkiinni higge Boorirano goyire wixxusi. Aanteteno Bolkira minu bainosiha aantanno deenni mintasira sheekka boccanni hossu. Jeefoteno

Furgeessira lame darga saadate qancho qanchite hosse umi bado jeefissu.

Bado mitte mitte tuqqe ka'unsata Tuse mitte hedo shiqishi. Hatti hedosino, “Xa bado baalunkura tuqqinonkena mitte hinge Gamburi gate mayira diloonseemmosi?” yitannote. Tusera tini hedo galtinosihu kaa’lama, loose bado qolannohura calla ikkikkinni bado qole afannokkihurano hasiissannota ikkase bade afinohraati.

Tummichi Tuse hedo haa’re gattinorira affino masse, “Tini didancha hedooti!” yee dawari. Tenne hedora shoolu rakke sumuu yitu. Furgeessira kayinni boodere allaa gibbusi. Furgeessi hedinoti Gamburi loose qote qole afannokkitaati.

Furgeessi hedinori shoolunkura
xawe leelleennansa galagalte iso
sumuu assiissara higgu. Balaxe
Bolki ka”annoti, “Ninke anga lekka
fayyo ikkinoommohura loosi’nanni
hee’noommo. Gamburi kayinni anga
loosa gibbeennasi gate loosi’ra
agurinku keeshshino. Konne mancho
kaa’linummoro didanchaho! Mayira
giwatto!” yee kaajjishe coyi’ri.

Furgeessi coye adha giwe boode
geeshsha qarrisinsa. Shoolunku aante
aantetenni Furgeessa ammanchiishshara
higgu. Gamburi gati ikke dubbino
gara, weesesi gooffe marteenna gatu
ikke mulqamino garanna saadasi
jirono gooffino gara Kultusi Furgeessi
afinorenni seekkite odeessitusi.

Furgeessira coy lawanni lawanni
dayennasi Tuseoo hedora sumuu yii.

Furgeessi hedosi qolanni, “Yitinoonniri
lawinoe. Anera isinni hakkiinni
roortino hedo dagginoe” yii. Baalunku
wodaninsanni, “Maricho hedino ikka!”
yite yaannore agartu. Isinni qolannoti,
“Gamburira loonse kaa’la noonkehу
tenne badora calla ikkikkinni togonni

badonke doyte higganno woyte mitte
hinge loosa noonke.” yee coyi’ri.

Furgeessi hedo shoolenka deete miilla
hagiirsiisseennansa, “Maganu ikkohe!” yite
maassidhusi. Jeefoteno, hattenne hedora,
“Maahoyye.” yite loosate sumuu yitu.
Sumuu yitino garinnino Gamburao gate
loossunsa.

Hanni qachinketa layinkitanno deete
gaamo aanchise la’no. Layinki dee
su’mino, “Bukkuulaoo Dee” yinannite.
Insa deeno Tuseoote gede ontu manchite.
Bukkuulaoo deeno looso hanaffe bado
bado hadhanni mitte doycho baalanko
tuqqunsa. Insano mitoho gate loossanni,
mitoho mine mintanni, mitohono huxxa
huxxitanni loosidhino.

Bukkuulino, Tuseoo gede Gamburira
gate loosannisi hedo massi.

Bukkuuli hedo shoolunkura adhama
gibbeennansa sumuu yaa gibbusi.

Bukkuuli Gamburira kaa'linara
hasi'rinore lede lede xawisinsa. Insara
kayinni hedo miqilaallite gibbunsa.

Bukkuuli ammanchiishara wo'naalanni,
“Hakkune meentu asse Dunguure soori
gara dila'inanni? Ise bado qoltansara
yee assinoreetini?” yii.

Shoolunku mimmitonsa la'e sammi yite gibbu. Insa agare hooge Bukkuuli umisi qolanni, “Dee’ni! Kuni meenti kaa’linohu ‘Maganuwiinni afi’neemmo’ yeeti. Olliichu olliichu ledo, olliicho olliichote ledo mittimmatenni galtannohu mayiraatilla? Togoo barriraatiwe!” yaanni hedonsa soorrate wo’naali.

Xaano shoolunku galagalte mimmitonsa seekkite la’u. Mimmitoho affino allaalte Bukkuuli hedo egemmantinonsata muushshi yite leellishshu. Insa wodaninsanni, “Bado qolannonkekkihura mayira loonseemmo?” yite gibbino. Bukkuuli tenne hedonsa afino gara dhaggeeffattu. Mittu mittunku Bukkuula galatte isi hedora sumuu yitu.

Hakko barranni Gamburaoo gate
mamoote loossannoro barra dinyidhe
ka'u. Sumuu yitino garinni Gamburaoo
gate mitte dinyenni loossunsa. Tenne
dinyera loossu woyte bunanna baarare
uminsa mininni massidhe loossino.
Konni assootinsanni Gamburanna
Dunguure addintanni hagiirsiissunsa.

Bukkuulaoono Tuseoo dee gede
insano deensa doyichota mitte bado
Gamburi gatira qoltu. Weese dubbite
ba'inotano shuquntunsa. Yanna hawado
ikkitinohura gatinsanni duqulo fushshite
abbitanni weeseno ledde kaassunsa.
Togoonni ikke Gamburaoo gati latanni
ha'ri. Lamente dee mannoota mannu
baalu maassi'rinsa.

Latishshu Wodho

Qachinke manni lawishsha ikkinoti deenna qarrammoha kaa'late wodho calla di"ikkitino. Wole wodho maati yitiniro Latishshu Wodhooti. Tenne wodhora qachu giddo hee'ranno baali, meya labbaahu beeqqanno. Mannu konni latishshira beeqqanni noohu gadadame ikkikkinni uminsa fajjoniiti.

Qachinke manni latishshu looso
loosannohuno deete gede duucha
gaamora beehame ikkikkinni baalunku
mitteenni gamba yee loosatenniiti.
Mannu mittimmatenni looso ikkinnina
konne looso massaggannori lamu
jawaatu mannooti no. Insano Baabba
Mashureetinna Kalaa Garjaafaati.

Baabba Mashureenna Kalaa Garjaafi
mannu lamalate giddo loosannore mixo
fushshite egensiissanno. Hatte mixonsa
garinni loosu aante lamala lamalate
beehe aguranno. Qachinke mannino
hattenne insa fushshitino aante aana
hasaawa asse balaxa hasiissannore
balaxisiisanno. Kuni gede'niro
woyyanno yaannore gedensiisanno.

Hakko garinni sumuu yee latishshu
loosonsa loosanno.

Qachinke manni latishshu wodhonsanni
assannori duuchareeti. Lawishshaho
mitte lamala giddo mitte higge doogo
loosanno. Doogote loosi ganyite
loossanno loosonsaati. Qachu giddo
ruukkitino doogo kawi ka'i manna
sumuu assiissanni halashshitanno.
Boonna fultino doogo unte

taashshitanno. Dubbitinota maxarte fittanno.

Wole lamala giddo hattonni wole latishsha loossanno. Anganni way co'immamo konni loosinni agartanno. Ishintino bu'a fite biddi assitanno. Bu'ate lolahu eannokkinna oosichu hinkiilate injaanno gede assite maxartenna huxxite biifissanno.

Qachinke manni buussa karannohuno tenne latishshu pirogiraamensanniiti. Buusa kartanno woyte injaado ikkitinokki lawo heedhurono maxartanno. Qarqaransano co'issanno. Konne calla ikkikkinni aganunni mitte higge Dunguureeo gateno loossanno.

Nabbawate Gedensiidi Xa'mo

Biddissa : Aante shiqqino xa'mo
niwaawete garinni dawari.

1. Dunguure soorate meentu maricho
gamba assi?
2. Tuseoo deera bado tuqqe ka'unsate
Gamburira kaa'litara hedo
shiqishinohu Tuseeti?
3. “Qachinke Wodho” yitanno dhagge
giddo xawinsoonni wodho maa
maatiro kuli.
4. Bukkuulaoo dee Gamburira mine
mintinosi?
5. Ki’ne qachi manni mimmitoho
kaa’lamate maricho assanno?

